

Smart helg!

SØR-VARANGER AVIS

TORS DAG 5. OKTOBER 2006

Pengestrøm

Shtokman

Barentsforlag

Ukens ansikt

Gratulasjoner

Kryssord

Rikt hav

SENTRUM: Det er stor lokal tro på at Kirkenes og havneområdet vil spille en sentral rolle i den kommende aktiviteten i Barentshavet. (Foto: Yngve Grønvik)

MILLIARDER: Ifølge Pether Nordblad i Føretagarna Norrbotten skal det investeres 15 000 milliarder kroner i Barentsregionens frem mot 2020 (Kart: www.barentsinfo.org)

Milliardenes lekegrind

Nordområdene vil de kommende 15 årene tilføres svimlende 15 000 milliarder kroner dersom kalkulasjonene til Pether Nordblad i svenske Føretagarna er korrekte. Og midt i den pengestrømmen er det ventet at Kirkenes kommer til å ligge. Byens fire sekunder i verdenshistorien, sies det.

ROLIG: Felix Tschudi (t.h.) har adoptert mange av Kristian Nordbergs planer for Sydvarangers eiendommer, men foreløpig holdes det meste på planleggingsstadiet.

Svenske Pether Nordblad er regionssjef for Føretagarna Norrbotten, foreningen som tilsvarer det norske Bedriftsforbundet og organiserer små og mellomstore bedrifter i Sverige. Nordblad satte seg tidligere i år ned og gikk gjennom de planlagte investeringene i Barentsregionen de kommende 15 årene. Summen som til slutt dukket opp på bunnlinja overrasket selv Nordblad.

– Frem mot 2020 skal det investeres nesten 15 000 milliarder svenske kroner i Barentsregionen. Det er ikke annet å si enn at Barentsregionen er en sterk region, sier Nordblad på telefon fra sitt kontor i Luleå.

Det kan bemerkes at 15 000 milliarder kroner tilsvarer 18 norske statsbudsjett eller 10 oljefond. En

sum så stor at den knapt kan fattes.

Mer enn olje

De største investeringene skjer i Nordvest-Russland og Nordblad har laget detaljerte oversikter for planene her.

– Selv om olje- og gassutbyggingene er dominerende, er det mer enn Shtokman som trekker til seg mye kapital.

Her gjøres store investeringer for å bedre infrastrukturen, det satses på jordbruket og den allerede dominerende gruvnæringen ekspanderer. I Nord-Finland planlegges utbygging av 12 nye gruver i Lapplands Län, mens det investeres for milliarder i Haparanda-Torneå regionen i forbindelse med IKEA-etableringen. I Norge er det i første rekke petroleumssatsningene i Barentshavet, hvor det allerede er brukt enorme summer gjennom Snøhvit.

Per dags dato mener Nordblad at regionen ikke er klar for den ekstreme veksten. Det er fortsatt fraflytting i det meste av Barentsregionen, mens veksten vil kreve arbeidskraft som ikke befinner seg her.

– Myndighetene må innse hva som er i ferd med å skje og gjøre

nødvendige tiltak som tilrettelegger for veksten, mener Nordblad.

Sekunder for evigheten

– De kommende årene vil bli Kirkenes sine fire sekunder i verdenshistorien. Vi vil bli husket som byen som var et sentrum for utviklingen i nordområdene. En samningsplass for et akselererende samarbeid med våre naboer i øst.

Disse ordene er det Trond Haukanes i Kimek Offshore som sier. I Kimeks verkstedshall og ved kaien utenfor ligger de russiske teler og krabbetåtene tett. Planen var at plattformer skulle bli den dominerende utsikten for mange år siden. Nå kan det endelig bli virkelighet.

– Verftshallen ved Kimek ble i sin tid faktisk bygd med tanke på å drive service for en kommende offshorevirksomhet i Barentshavet. Det tok litt lenger tid en hva man hadde ventet, men nå skjer ting veldig fort. De neste til tre årene vil være ganske klagjørende for hva vi kommer til å holde på med her i området de neste årtiene sier Haukanes.

Ved verftet i Kirkenes har Kimek

40 ansatte. I søsterselskapet Kimek Offshore er det hele 140 ansatte. Mange av dem jobber på Melkøya, men de er også spredd rundt på andre jobber i regionen. Arbeidsstyrken deres er hovedsakelig bygd opp av russiske fagarbeidere som de selv har utdannet til olje og gassnæringen.

– Det er vanskelig å få tak i norske fagarbeidere. Det er kanskje ikke så attraktivt for nordmenn å flytte til Kirkenes enda, men så er det norske arbeidsmarkedet veldig presset for tiden også, sier Haukanes.

70 000 innbyggere

Haukanes tror jobber i Barentsregionen vil bli langt mer attraktive i løpet av noen år. Det handler om at byen må vokse til en viss størrelse, mener han.

– Jeg tror at det om 20 år vil bo rundt 15 000 innbyggere i Kirkenes. Med en tilnærmet fri grenseplassering og rundt 40 000 innbyggere i Petsjengaområdet, vil vi ha et område med rundt 60 000 innbyggere innenfor kort avstand hvor det er tilnærmet lik levestandard. Det vil bli et kjempeskraftsentrum med næringsliv, kulturliv, handelsliv og utdanningsmuligheter

som vil gjøre byen og området attraktivt for mange.

Arve Henriksen i Henriksen Shipping Service og Ship Cargo er like sikker på at Kirkenes vil få en sentral rolle i utviklingen i Barentshavet. Men det er ett problem i Bokfjorden som må ryddes av veien for de kan gå videre. Selskapet han er medeier i ønsker å gjennomføre oljeomlastinger i fjorden, men søknaden har stoppet opp i Miljøverndepartementet. Fra russisk side presser samarbeidspartnere på for å få en avklaring.

Milliarder

– Vi kan foreløpig ikke si så mye om de avtalene vi har inngått med russiske selskaper. Det jeg derimot kan bekrefte er at det er stor interesse fra russisk hold for å gjennomføre omlastningene her i Bokfjorden, sier Henriksen.

På et møte i forrige uke fortalte Ulf Hagen i Kirkenes Transit at det er snakk om avtaler med en varighet på opptil 25 år som har en verdi på flere milliarder. Henriksen vil ikke si noe om størrelsen på kontraktene, men er ikke i tvil om hva oljealderen vil bety for Kirkenes.

– Jeg tror ikke det er mulig ver-

ken for meg eller andre å forstå dimensjonene av det som kommer til å skje i Kirkenes i løpet av de neste 20 årene. Men jeg føler meg trygg på at både Kirkenes sammen med hele Øst-Finmark vil få en viktig rolle i utviklingen.

Ikke klar

Rune Rafalsen ved Barentssekretariatet mener Kirkenes ikke er klar for de omfattende planene i regionen. Hver dag som går uten at Gazprom tar en avgjørelse for hvem som skal delta i Shtokman-prosjektet, mener han er en lykke for Kirkenes.

– Logistikken i Kirkenes er ikke klar for den enorme utviklingen vi kommer til å se her. Et kritisk punkt er veien mellom Kirkenes og Murmansk som må opprustes. Det må satses hardere på å utvikle den øvrige infrastrukturen slik at kommunikasjonene bedres, sier Rafalsen.

Tidligere samme dag har Barentsregionråd vært samlet rundt Barentssekretariatets ovale konferansebord. Regionrådet har representanter fra hver av regionens 13 fylker og på møtet har de diskutert mulighetene for å etablere et internasjonalt sekretariat med hovedse-

INFRASTRUKTUR: Rune Rafalsen ved Barentssekretariatet mener det må jobbes hardt for å få på plass en god nok infrastruktur til å håndtere den økte virksomheten i Barentshavet.

UTFORDRINGER: Arve Henriksen og Ulf Hagen ønsker å få klarhet i problemene som hindrer for langsiktige kontrakter for oljeomlastning i Bokfjorden.

te i Kirkenes. Rådsmedlemmene ga tommelen opp for etableringen, noe som betyr at det bare er detaljer som gjenstår før planene er en realitet.

Kvantesprang

– Opprettelsen av et internasjonalt sekretariat vil bety utrolig mye for Kirkenes og slik det ser ut nå kan det være på plass i løpet av 2008.

Men vel så viktig for Rafalsen

er det at Barentssamarbeidet viser igjen også i næringslivet på begge sider av. Målet ved etableringen i 1993 var å få til et sterkere nærings samarbeid mellom Norge og Russland. Slik har det ikke gått, men nå snakkes det stadig oftere om fase to av barentssamarbeidet.

fortsettelse side 4

REGIONRÅD: Barents regionråd er satt sammen av representanter fra de 13 fylkene i Barentsregionen. I forrige uke hadde de møte i Kirkenes, hvor de blant annet gikk inn for et internasjonalt sekretariat for Barentsregionen i Kirkenes.

fortsettelse fra side 3

– Et utstrakt industrisamarbeid mellom Norge og Russland vil bringe Barentssamarbeidet et kvantesprang videre. Pomorsonen som det snakkes om å etablere er her egentlig allerede. Det er bare snakk om å gjøre de riktige grepene og legge til rette for russiske bedriftsetableringer i Finnmark, sier Rafaelsen.

Nye Russland

Rafaelsen mener mye kan gjøre som å bedre forholdene her. Samtidig må Norge innse at Russland er et helt annet land i dag enn for noen år siden. Han snakker om det nye Russland

– Det nye Russland er gjeldsfri og har blitt en internasjonal lånegiver. Landet har en gigantisk privat industri og er nå i ferd med å forhandle frem medlemskap i verdens handelsorganisasjon. De har blitt en stormakt igjen og bryr seg ikke om Norge er en god samarbeidspartner når de for eksempel forhandler om fiskeimport. De vil vite om den fisken som kommer inn er i orden og setter derfor sine krav. For russerne er ikke dumme. De ser bare ting med andre briller enn oss, sier Rafaelsen.

Daglig leder i Kirkenes Næringshage, Arve Tannvik, tror at Kirkenes har alle muligheter til å bli en sentralt logistikk-senter for virksomhetene i Barentshavet.

– Jeg tror kommunens rolle i første rekke blir som logistikk-senter for norsk og russisk sokkel av Barentshavet. Vi har selv sagt ingen garanti for at Kir-

kenes blir et slikt sentrum, men det er langt klarere nå enn noen gang tidligere, mener Tannvik.

Demper optimismen

De fleste av Norges politikere, næringslivsfolk og ikke minst oljebransjen selv, har bygd opp under optimismen og fremtidstroen på ressursene som ligger gjemt i Barentshavets dyp. Professor Willy Østreng har arbeidet med Nordområdene i en mannsalder, blant annet som forsker ved Fridtjof Nansen instituttet i Oslo. Han etterlyser større edruelighet i oljedebatten og ønsker å dempe det han oppfatter som en overdreven optimisme. Hittil har debatten slik han ser det, vært alt annet enn edru.

– Det snakkes hele tiden om at 25 prosent av verdens uoppdagede olje og gassressurser befinner seg i Barentshavet. Jeg spør meg selv hva er grunnlaget for disse antakelsene. Faktum er at det dreier seg i bunn og grunn om gjetting. Hvor mye olje og gass som er i Nordområdene utover det som allerede er funnet er høyst usikkert, sier Østreng som nå er tilknyttet forskningssenteret Ocean Futures.

Lite samarbeid

Østreng mener at det også må tas med i betraktningene at av disse angivelige 25 prosentene, befinner mye av ressursene seg under is i vanskelig tilgjengelige områder. Forskeren mener at det får prosenten til å synke ytterligere.

– Jeg husker fra studiedagene mine på 70-tallet. Da var det snakk om at 50 prosent av olje og gassressursene på jorda befant seg i nordområdene. Det tallet er

halvvert nå. Det er all mulig grunn til å tro at det finnes mer ressurser i havområdene, men det er også viktig å dempe litt av den enorme optimismen som råder, sier Østreng.

Helhet

Samtidig er ikke forskeren i tvil om at funnene som allerede er gjort vil bety mye for utviklingen av Finnmark og resten av nordområdene i årene som kommer. Det har også ført til at norske myndigheter har kalt Barentshavet for landets viktigste utenrikspolitiske prosjekt og at norsk industri vender et samlet blikk mot nord. Men Østreng etterlyser en mer helhetlig satsning i Barentshavet

– Det er lovende at det lages en forvaltningsplan for Barentshavet, men den er bare for den norske delen. Politiske myndigheter bør arbeide aktivt for å få til et bilateralt samarbeid om olje og gassressursene også, men det ønsker de ikke. Jeg tror de frykter for å havne i et for sterkt bilateralt forhold til russerne og dermed miste kontrollen over ressursene, sier Østreng.

Tschudi venter

Felix Tschudi i Tschudi Shipping Company råder gjennom eierskapet i Sydvaranger over store deler av Kirkenes. Hans forgjenger Kristian Nordberg ville lage Kardemommeby i Kirkenes. Tschudis forventninger til utviklingen er langt mer edru, for å bruke Østrengs termer.

– Vi må følge utviklingen i regionen. Selv om det skal brukes mange milliarder i Barentsregionen er det tvilsomt at alle pengene kommer til Kirkenes. Men vi

tror at det vil dukke opp noen kroner her også og da må vi utvikle våre planer etter behovet, sier Tschudi.

Selskapet jobber blant annet med videreutvikling av planene på slambanken, men det skal ikke gjøres noen konkrete grep her enda. Det samme gjelder for Separasjonsverket.

– Det nytter ikke å lage noe temporært i Separasjonsverket. Det må gjøres skikkelig og når etterspørselen er der så setter vi i gang, sier Tschudi.

Bergens-tabben

Avstanden fra Shtokmanfeltet og inn til fastlandet er omtrent den samme til Kirkenes som til Murmansk. Rundt 550 kilometer til begge steder. Kirkenes plassering er ifølge Haukanes perfekt. Men et perfekt utgangspunkt kan være farlig. Det fikk bergenserne smertelig erfare på slutten av 60-tallet da oljealderen på den norske sokkelen startet.

– Vi må ikke gå i samme fella som Bergen. De satt på gjerdet og ventet på å bli oljehovedstaden, men så var der en fremtidsrettet ordfører

i Stavanger som fikk gjennom at deres by var et bedre valg. Det er viktig at vi jobber aktivt hele veien for å bevise at Kirkenes er det beste valget, sier Haukanes.

sva

Jonas Endre Karlsbakk

jonas@sva.no

OPPBLÅST: Professor Willy Østreng ved Ocean Future har jobbet i flere år med nordområdene og mener oljeoptimismen her er overdreven. (Foto: Ocean Future)